

ZGODNJA DANICA.

KATOLIŠK. CERKVEN LIST.

„Danica“ izhaja vsak petek na celi pol, in velja po pošti za celo leto 4 gl. 60 kr., za pol leta 2 gl. 40 kr., za četrt leta 1 gl. 30 kr. Tiskarnici sprejemana za celo leto 4 gl., za pol leta 2 gl., za četrt leta 1 gl.; ako zadene na ta dan praznik, izide „Danica“ dan poprej.

Tečaj XXXVII.

V Ljubljani, 31. vinotoka 1884.

List 44.

Premišljevanja in molitve za vse stanovce.

(Dalje.)

Jezusovo rojstvo.

Če smo do zdaj Jezusovo obnašanje sploh premišljevali, pogledjmo zdaj nekatere posamezne prizore iz njegovega življenja, v katerih se nam posebne čednosti v naše posnemanje kažejo.

In tu je prvič njegovo rojstvo.

Že samo ime: „Jezusovo rojstvo“ nas mora s stermenjem in začudovanjem navdajati. V tej skrivnostni, čudoviti dogodbi se strinjajo največa nasprotja in se predstavlja djanje, kakoršnega svet ni videl in od kterege se po pravici štejejo leta nove dobe! On, ki je Bog hvaljen na vekomaj, je v času človek postal; On, Gospod nebes in zemlje, je hlapčevsko podobo nase vzel; On, sam Najviši in Najmogočniji, se je prikazal kot majhen, slaboten otrok; On, ki se je svetil v nebesih, je ležal v bornih jasliah! Včlovečil se je ko dete iz žene, ali mati njegova ni poznala moža; imel je Mater na zemlji, Očeta v nebesih; devica ga je rodila in če tudi je mati postala, vendar devištvu ni zgubila? On s svojim milostnim rojstvom matrne čistosti ni pomanjšal, ampak posvetil. Brez bolečin Ga je rodila, ker Ga je tudi brez telesnega razveseljevanja po obsedenju sv. Duha devica spočela. Pri premišljevanju teh in tolikih skrivnost zastaja naš um in se v ponižnosti klanja pred naredbami Božje modrosti in vsegamogočnosti!

Ker je Jezusovo rojstvo res tako čudovito, ves um presegajoče, edino in nerazumljivo, naj lepši dokaz neskončne ljubezni Božje in čez vse veselje; zato se je tega njegovega rojstva tudi res veselilo nebo in zemlja. Veselilo se je nebo, ker se je odperlo in Odrješnika na svet poslalo; veselili so se angełji, ki so čast in hvalo Bogu prepevali; veselila se je tista noč, ki se je v dan spremenila; veselili so se pobožni pastirji, ki so hiteli že davno pričakovanega Mesija počastiti; veselila sta se Marija in Jožef, ki sta izmed vsih perva zagledala obličje včlovečenega Boga! Zato ni čudo, ako se je sv. Hieronim cele ure mudil v betlehemiški votlini, da se je v premišljevanju Jezusovega rojstva v solzah topil. Zato še zdaj vsacega romarja, ki obiše kraj Jezusovega rojstva v Betlehemu, tako mlo in čudno pretrese, zato še zdaj vsako leto na sveti večer serce pravemu kristjanu veselja radostno triplje! Če se zdaj mi v duhu pred jas-

slice vstopimo, kaj bomo pač mislili, čutili in rekli? Pri vsih čudovitih okoljščinah, ki to rojstvo obdajajo, se nam bo morebiti še naj bolj čudna zdela Jezusova revščina, v kateri je na svet prišel!

Ali je mogoče, da vsegamogočni Bog v taki revščini pride na svet? ali pa je mogoče, da On, ki je Gospodar vsih reči, pri svojem rojstvu naj potrebnjšega pogreša? ali je mogoče, da On, ki ga angełji s strahom in v ponižnosti molijo, perve ure med neumno živinico prebije? In če je temu vendar tako, ali ni ta okoljščina posebno važna in vsega premisljiva vredna? Ali nas ni hotel Jezus s tem kaj posebnega učiti, in kateri je pač ta nauk?

Pervi in naj imenitnejši nauk, kterege nam Jezus s svojim rojstvom daje, je ta, da naj tudi mi ljubimo revščino, da naj nikar serca ne navezujemo na časne reči, na imenitnost in bogastvo; temuč da naj pred vsim hrepenimo po dušnih in večnih dobrotah. Že pri svojem rojstvu nam Jezus molče daje tisti nauk, kterege je pozneje z besedo tako izrekel: „Blagor ubogim v duhu, ker njih je nebeško kraljestvo!“ (Mat. 5, 3.) Zato so pri Jezusovem rojstvu angełji peli: „Čast Bogu na višavah in mir ljudem na zemlji, ki so dobre volje!“ (Luk. 2, 14.) Kakor da bi hoteli reči: Kristus je prinesel na svet naj boljši dar, namreč mir Božji; tega bodo pa le tisti deležni, ki so dobre volje, pripravnega serca umevati in vbogati, kar jih on učí. On pa jih učí že pri rojstvu, da je ljubezen do uboštva prvi pogoj za sprejetje v Božje kraljestvo, in pravo znamenje njegovih učencev. Kakor bi bil hotel reči: „Kdor hoče v sercu mir imeti, naj serca nikar ne navezuje na časne reči, temuč naj ljubi revščino, kakor jest, ki sem, dasiravno Gospodar vsih reči, vendar le revščino izvolil; ki sem se, dasiravno odsvit Očetovega veličastva, vendar tudi tega po zunanjem se znebil ter sem hlapčevsko podobo nase vzel in po zunanjem znajden bil kot človek!“ (Fil. 2, 7.) In res! Hrepenenje po časnih rečeh, želja po imenitnosti in bogastvu človeka dela nemirnega; bolj ko posvetne reči in dobrote poželjuje, bolj je nemiren, in kdor na premoženje serce navezuje, nikoli pokoja nima. Popred je v skerbéh, da si ga kaj skupaj spravi; kadar ga pa ima, je v strahu, da bi ga ne zgubil. Zato učí sv. Pavel: „Kteri hočejo obogateti, padejo v skušnjavo in zadrego hudičevu in v veliko nepridnih in škodljivih želj, ktere potopé človeka v pogubljenje in končanje“ (1. Tim. 6, 9). Zato tudi vidimo, da so bili svetniki, ki

so Jezusa poslušali in vse premoženje ubogim razdelili, tako mirni in veseli, tako lahki in brez skerbi! S tem sicer ni rečeno, da bi morali tudi mi vse razdajati, ampak le, da ne smemo svojega serca na časno navezovati. Tudi pri časnem premoženju smo lahko ubogi v duhu, če sicer po svojem stanu in po poštenih potih za časno premoženje skerbimo, da sebe in svoje pošteno preredimo, da ubogim pomagamo in sploh dobro delamo; če smo pa pri tem vedno pripravljeni, tudi vse zapustiti, če bi treba bilo, in da raji vse zgubimo, kot da bi zavoljo premoženja imeli Boga žaliti. (Beda čast.) Tako so bili pri vsem bogastvu ubogi v duhu: sv. Henrik, nemški cesar; sv. Štefan, ogerski kralj; sv. Leopold, avstrijski vojvoda; sv. Elizabeta, tuinjiška grofinja, in družih brez števila, ki so obilno svoje bogastvo le v dobre namene obračali, in velikokrat pri silnem premoženju vendar še stradali in pritergovali si zavoljo Boga.

Molitev.

O moj Jezus! Glej, tukaj pri Tvojih jaslih klečim in Te v podobi majhnega Deteta ponižno molim. Slišal sem in dobro umevam imenitni nauk, kterege že pri svojem rojstvu daješ. Ti hočeš, da ne smem serca na časno navezovati, da ne smem po bogastvu in imenitnosti hrepeneti, če hočem zares miren in srečen biti. Oh, zdaj še le spoznam, zakaj sem bil dozdej tako nepokojin, zakaj nisem bil nikoli prav srečen in zadovoljin. Le preveč sem po časnem hrepenel, posvetnih dobrót sem iskal, za nečimernimi veseliciami sem se gnal. In kaj imam od vsega tega? Prazno, pusto in žalostno serce! Zdaj vidim, da v vživanju časnih dobrót in v posvetnem premoženju ni prave sreče, ni pravega miru. Kaj mi pač pomaga vse časno bogastvo, ko bi ga še toliko imel, če ga pa o smertni uri vendar pustiti moram! Zdaj vidim, da posvetno blago le toliko cene ima, kolikor k dobrim delom pripomore. Zato Ti zdaj, o ljubi, v jaslih! s sv. Hieronimom vse svoje časno blago darujem. Pripravljen sem se vsega časnega tvegati, časno blago, če Ti hočeš, in kadar hočeš, z voljo in veseljem zertvovati, posebno pa po dobičkih in bogastvu nikdar ne hrepeneti, če bi s tem Ti imel biti žaljen, in tudi to, kar zdaj imam, vse le za svoje resnične potrebe in bližnjemu v pomoč in v Tvojo čast obračati. To je moj sklep, Ti pa, o Jezus, ga potrdi, Ti mi daj svojo mogočno gnado, da bom zares ubog v duhu, in da bo tako tudi nebeško kraljestvo moje. Amen.

Kerščanska ljubezen — prijateljica otrok.

(Dalje.)

Kako blagodelna je nebeška ljubezen, bomo videli v sledečem.

Pred petnajstimi leti je v Algieru, v severni Afriki, divjala vročinska bolezen. Francoska vlada, ki ima to deželo v oblasti, si ni vedela kako pomagati, dokler ni podal rešilne roke nadškof Algierski; Cerkev je postavila jez splošni revii. O tej priliki je prišlo na tisoče poganskih otrok v varstvo cerkvenih naprav. Svet je bil tega vesel, dokler je terpela nevarnost. Ko je ta jenjala, so zahtevali nekerščanski francoski listi, da se ti otroci nikakor ne smejo kerščansko zrediti, in — francoska vlada je res to zahtevala od nadškofa.

Ta se podá v Pariz k cesarju prositi pomoči; opravil ni nič. Vlada mu je odgovorila: Mi ti ne damo nič več pomoči za zapuščene otroke. Cesar se ni hotel zameriti cerkvenim nasprotnikom in si je mislil: ako mu odrečem pomoč, bo prisiljen spustiti otroke in ti bodo zopet živeli kot pogani.

Nadškof pa je prosil pomoči v Evropi, in jo je našel. Podale so se na pot v Afriko sestre iz družbe sv. Karola Boromejskega; komaj so tje dosele, so že začele svoje blago delovanje v sirotišnici Koubanski.

Dobile so sestre ondi 260 deklic, umazanih in na pol divjih, v starosti od 2—15 lét. Bili so to divji otroci, ki niso znali čisto nobenega dela in se niso vedeli kam djati. Kmaló so pokazale mlade Arabkinje, da imajo dobre učiteljice. Večje so začele obdelavati polje, ki spada k vstavu, mlajše so se navadile šivati. Vse so se navadile nekaj molitvic, več svetih in narodovnih pesnic. Deklice so bile pridne, razumne; vsakdo je smel upati, da bode postale dobre, kerščanske gospodinje. Ljubile so neizmerno gospoda nadškofa. Prišel je neki dan v vstav in je otroke malo spraševal. Odgovarjali so točno na vsa vprašanja iz kerščanskega nauka. Otroci so na to zapeli pesmico, ktero je zložila sestra za nadškofov god. Čanilo je nadškofa do solz in rekel je proti duhovniku, ki ga je spremljal: „Kaka prememba! To so mogle storiti le take sestre! Zahvalimo Boga za ta prvi vspeh! Njemu samemu naj je čast od vseh naših dél“.

Za kosilo so imele male Arabkinje juhe in kruha. Hodile so bose in prenočevale na bičji, pokrite z odelom. Ako so vgledale nadškofa že od daleč, ni bilo veselja ne konca ne kraja; klicale so: Naš oče pridejo! Prosil je nadškof, naj mu dadó nekaj sirot, da bi obdelovale njegov vert. Skušnjava jih je premagala, — utergale so nektere sadeže. Nadškof jih je pri tem zasačil in jim rekel, da so tatice. „O me nismo tatice“, so odgovorile, „ti si naš oče, mi smo tvoji otroci.“

Otroci so ljubili in spoštovali dobre sestre, in jim so bili vdani tako, da se je moral vsakdo čuditi. Red, mir, zaupanje je vladalo v hiši, kakor si ne moreš bolje želeti. Kersta niso nobenemu vsilovali; podelili so ga le tistemu, ki je prosil zanj, to pa še le po mnogih poskušnjavah in v tisti starosti, v kateri je mogel razumeti veliko važnost tega zakramenta.

28. grudna 1868 je pisal škof Algierski opatu sušiskemu, generalnemu vikarju vzhodnjih misijonov, tole:

„L. 1868 sem sprejel 1700 sirót; tretjino mi jih je pobrala smert. Huda bolezen vročinska je mučila te male stvarice, pa vse so umerle vdane v voljo Božjo; čudili smo se hvaležnosti, ktero so imele do nas; občudovali smo njih nežno versko zaupanje.“

Sedaj počivajo v Ben-Aknoun-u in upam, da molijo v nebesih za svoje nekdanje male tovariše in za vse dobrotnike našega misijona.

Mislili smo sploh vsi, da se bode začelo malim tožiti po domačiji, da bodo sami hoteli domov, ali pa da jih bodo zahtevali sorodniki. Da bi nikomur ne jemal prostosti, sem ukazal vsem bratom in sestram, ki oskerbljujejo sirotišnico: „Hiše naj so vedno odperete, vrata naj niso nikoli zaklenjene, zunaj okoli polja, kjer delajo otroci, ne smé biti ne zidú ne plota. Nič naj jih ne zaderžuje v naši hiši, razun to, da otroci spoznajo: „nam se tukaj dobro godi, lepo delajo z nami, koristno nam je tedaj tukaj ostati“.

Kako so nas otroci ljubili, kaže tole: sprejeli smo nad 1700 otrok, zapustilo nas jih je jako malo; pa še ti so bili navadno sirote iz mest, katerih se je bila nepravnost že lotila.

„Tvoja mati še živi“, sem rekel nekega dne enemu izmed teh otrok, „ti moraš ž njo domú!“

„O ne“, je odgovoril, „nečem, nečem!“

„In zakaj ne, otrok?“

„Zato ne, ker sem našel tukaj očeta, ki so veliko boljši, kot so moja mati.“

Tako naklonjenost in nagnjenost je naredila prekrasna čednost: sveta ljubezen!

Kolikrat so mi tudi govorili in mi še govoré: „Oče, ako bi vi ne bili tukaj in nam bi ne dajali kruha, bi bili sedaj že vsi mi mertvi.“ In jaz sem jim odgovoril: „Ne, otroci, jaz vas nisem rešil, rešili so vas francoski kristjan, vi morate prositi Boga, da jim poplača to dooro.“

„Da, oče, to bomo storili vsaki dan.“

Otroci sami nas niso hoteli zapustiti. pa tudi sodniki jih ne zahtevali, da naj pridejo domov. Večkrat so nas celo prosili, naj sprejmemo njih otroke.

Kedar pridejo očetje obiskat svoje sinove, jih vidijo vesele in delavne, objemajo jih in jim naročajo, naj nas slušajo in ljubijo; nato gredo zadovoljno domú.

Pa ne ljubijo nas samo stariši, tudi drugi priznavajo naše delovanje in so nam hvaležni. Mohamedanci so mi večkrat pravili, da molijo k Bogu, naj mi on poverne vse, kar sem storil dobrega sirotam njihovih bratov.

Sedaj serčno želim zidati novih šol v pokrajini Algierski, da naj bi se v njih vzgojali in poučevali otroci, ki ne bi dajali stariši vanje.

Za te šole imam učiteljev in učiteljic dosti; častitljive nune in darežljivi bratje so pripravljeni popolnoma se posvetiti sveti ljubezni, da širijo vero in omiko; pa manjka mi denarnih pomočkov.

Naj bi prišle moje verstice pred oči kristjanov, ki imajo zares kerščansko serce; tukaj se da veliko storiti, da se razširi sv. vera. Pa potreba je šol, kjer lahko vplivamo na male, nedorasle. Doraslih za vero ne moremo več pridobiti, ker so neizmerno leni, ker imajo mnogo predsodkov in so zelo vdani svoji veri, ki dovoljuje mnogo nesnago.

Z otroci pa bi se dalo vse storiti, to nam pokažejo čudoviti vspehi, ktere nam morejo pokazati bratje v Ben-Aknou-u in sestre v Koubi. (Datje nasl.)

Modroslovje.

X.

Ne morem tajiti, da nam kaže zgodovina modroslovja tu pa tam nauke, s katerimi se ne more sprijazniti lahko naš vsakdanji razum; ravno tako nam kaže tudi nekatere može med modroslovci, ki bi brez vse škode modroslovje bili obesili na kol in se pečali raji s kako drugo vedo. Toda ista zgodovina nam kaže tudi može, ki so s svojim umom dosegli toliko, kolikor je sploh človeku le mogoče, in nakopičili so v svojih delih zaklade, ktere zajema človeštvo stoletja in stoletja, in vendar jih ne izprazne. V verstí takih mož je Aristotel, skoro da na prvem mestu. In ko govorim o tem možu, opominjam onega bralca, ki ni kaj vnet za modroslovje, naj le brez strahú priznava čast možu, ki je bil zares velikan, akoravno bralca ta velikost ni posebno umljiva. Dante ga imenuje „učenika onih, ki znajo“.

Aristotel, rojen l. 384 pr. Kr. v Stagiri, učenik kralja Aleksandra Vel., umerl l. 322. je strinjal vse znanje, kar mu ga je podajala tedanja doba: ni je vednosti, v kateri ne bi on bil izurjen. Zato pa je tudi v modroslovji dospel visoko, kajti za modroslovje je treba obširnega vsestranskega znanja. Učil je najprej, kako je treba pravilno misliti, da spoznamo resnico. Ta nauk imenujemo logiko in Aristotel je pisal o tej vedi tako izverstno, da se še vedno zamorejo rabiti njegove knjige. Zlasti je pa vredno to povedati, da Aristotel silno ceni vednost, da je moč spoznanja človeškega najbolj vzvišena moč in zato ni nobeno delo, nobeno prizadevanje bolj plemenito, kakor pečanje z modroslovjem, ki je naj bolj vzvišena znanost. — Modroslovje — tako pravi Aristotel — uči človeka, da spozna stvari in vse, kar je, do zadnje meje, t. j. da spoznava njihove vzroke, njihovo bistvo,

njihov namen, kako se gibajo, spreminjajo i. t. d. Dve strani se lahko pri vsaki stvari ločite: tvarina in pa oblika. Tvarina, misli on, je večna in nima početka; ali same tvarine, ki ne bi imela kake oblike, ni mogoče dobiti. Vedno je združena z njo oblika, ki se pa zmirom menjava. Ta nauk imenujemo metafizika. Na podlagi tega nauka je Stagirčan pojasnoval in razlagal, kako da je treba misliti si naravo, kako njeno spreminjevanje, kaj je prostor, kaj čas, kako je sestavljen svet. Sredi svetovnega vesoljstva, meni on, je zemlja, sestavljena iz persti, vode, zraka in ognja. Iz prav žarnega zraka — eterja — so nebo in zvezde. Te sestavine imenujemo navadno: elemente. Vse v naravi je v naj lepšem redu. bitje za bitjem je popolneje. Človek pa je naj bolj popolen, ker ima on sam vse tiste popolnosti, ktere imajo druga bitja. On edini ima dušo, ki ima razum in pamet. Nad vesoljnim svetom pa je Bog, ki je začetnik vsega gibanja, vseh oblik, vsega življenja. Samo Bog je bitje brez snovi, t. j. duh. Vsa narava spričuje, da mora tako bitje v resnici biti, zlasti pa, ker bi drugače ne bilo možno razumeti, zakaj da se stvari gibajo. Bog pa ni tako združen s svetom, kakor duša s telesom, ampak deluje tako, kakor poveljnik v vojski. Bog je bitje samo zase in je vse kaj drugega, kakor svet.

Prav lepe in po nekoliko tudi prave misli je imel Aristotel o Bogu; le tega ni vedel, da je Bog svet ne samo lepo vredil, ampak tudi vstvaril iz ničesa. Menil je namreč, da je svetovna tvarina ravno tako večna, kakor Bog. — Bog pa ni samo začetnik vsega gibanja in življenja, ampak tudi konec vseh stvari, t. j. njihov namen, ktereга skušajo doseči. Človeku namen je, da postane srečen. Srečen pa je tisti, ki deluje celo svoje življenje po svoji pameti ali: krepostno. Le v kreposti ali čednosti je prava sreča. — Kaj lepo razpravlja Aristotel, kaj in kakošna da je krepost. O modrosti pravi, da se mora v njej združevati pamet ali previdnost in pa znanje in sicer v naj imenitnejših rečéh. Kedor hoče samo uživati, jesti in piti, zavija po živalsko. Kedor pa živi po pameti in v kreposti, on dospe do najvišje sreče.

To so naj glavne misli v Aristotelovem nauku, ki je silno obširen. Koliko bi se dalo še povedati o Bogu, o človeku, o živalih, o svetu, o umetnosti, o državi i. t. d., ker o vsem tem je pisal stagirski modrijan. Pisal je pa tako modro, da se še dandanes čudijo, kako da je mogel en mož toliko znanja nabrati. Spisal je veliko knjig, katerih imamo še dandanes precej. Bil je tedaj lahko učenik poznejšim modroslovcem, poganskim in v mnogih rečéh tudi kerščanskim. Da, tudi kerščanskim! Kerščansko modroslovje, ki je cvetelo v srednjem veku, t. j. pred sedem sto leti, se je operlo na Aristotela in doseglo naj boljše vspehe. Sv. Tomaž Akvinski, prvi in naj večí izmed kerščanskih modroslovcev, imenuje Aristotela navadno le filozofa, modroslovca, kakor da bi on bil edini modroslovec „Modroslovec pravi — terdi“, pomeni: Aristotel pravi. „Kerščansko starodavno modroslovje je v svojih načelih tisto modroslovje, ki ga je Sokrat začel, ki sta ga Platon in Aristotel razvila, — ki je pozneje na solncu keršanskega razodenja pognalo polno cvetja“ (P. Pesch: die gr. Weltráthsel. I. p. 95). Nič ni težkega misliti si, da je Bog dal temu poganu toliko duševno moč, da se je pri njem skazalo, koliko da premore sama pamet.

Ni mi treba še posebej praviti, da je moj namen razložiti Daničinim prijateljem, kaj in kakšno da je kerščansko modroslovje; saj nas zanima v prvi verstí to, kar ima naša dobra mati sv. Cerkev. In veseli smemo reči, da je modroslovje kaj ljubeznjivo dete, katero je sv. Cerkev tako, kakor je sprejemala poganske narode v svoje naročje, tudi sprejela in vzela za svoje dete, katero je z vso skerbjo gojila, kakor da bi njeno

lastno dete bilo. To dete je odraslo, je postalo močno in bilo krepka podpora svoji materi. Vse to moramo že viditi. Ravno zato pa, ker je kerščanstvo že dobilo modroslovje in ne ga napravilo samo, zato je bilo treba govoriti o modroslovji v poganskih časih. Povdarjati moram na tem mestu še enkrat, da je modroslovje izmed vseh posvetnih vednosti sv. Cerkvi najbolj ljubo, skoro bi smel reči, da je nekako cerkvena veda in da je zaradi tega prav primerno govoriti o njem tudi v cerkvenem listu.

Po Aristotelu pa niso modroslovci kaj posebno povzdignili modroslovja, vsaj pravega modroslovja ne. Mogoče nam bode tedaj govoriti o njih prav kratko, da toliko hitreje pridemo do „biše, katero si je zivala Modrost“ od zgoraj.

Sv. Marija Magdalena Paciška. *)

Vertnar, kateri je res po poklicu vertnar, ima enako veselje do dreves in rastlin, kakor dober pastir do svoje čede. Tak vertnar se rad sprehaja po vertu in veselo si ogleduje obilni sad, ki ga je že obrodilo delo njegovih pridnih rok in ki ga ima še obroditi. Posebno rad se mudi med malimi drevcji in mladimi rastlinami. Tem najbolj priliva in najbolj streže; skerbno odrezuje nepotrebne izrastke, pridno jim vravnava krivine, podpira jih s kolčeki, varuje mraza in vse si prizadene, da bi kakor sveča lepo na kviško rastle. Videti pravilno rast in obilne vsakoletne prirastke, radostno in ponosno prerokuje: „To lepo drevesce bo nekdanj prinašalo obilnega sadu.“ Ako pa zapazi drevesce, ki noče na kviško, ki v rasti zaostaja ter je vse krevljasto in gerčavo, ga nekaj časa žalostno in obupljivo pogleduje, potlej pa ga izkoplje in zaverže, češ, kaj bi družim dobrim prostor jemalo.

Takemu pridnemu vertnarju je podoben vestni odgojitelj malih dečkov in deklic. Milo se mu zdi in skoraj groze ga je, ako zapazi že med malimi kako sprideno otroče, kateremu jemljó gerče zgodnjih strasti in krivine termaste nepokorščine vso lepoto ter mu červ pohujšanja in spridenosti zadržuje vspešno rast dušne lepote in popolnosti. Obupno in žalostno se poslovil od njega, rekoč: „Ta otrok bo skoraj gotovo šiba človeštva in časno in večno nesrečen.“ — Kako pa mu je veselo serce, kadar vidi pridnega otroka, ki se natančno ravna po njegovih naukih in opominih, ki z veliko vnemo odpravlja svoje male napake in s kerščanskimi čednostmi lepša svoje mlado serce ter od dne do dne postaja boljši in plemenitejši. S tolažbe polnim srcem lahko reče odgojitelj takega otroka kakor v preroškem duhu: „Ako bodo količkaj okoliščine vgodne, ta moj gojenec bode biser človeštva, veselje angeljem in enkrat presrečni družbenik svetnikom.“

Take misli so me navdajale, ko sem pričel opisovati mlada leta one svetnice, ki je dosegla toliko svetost in od zibel do groba hodila po poti popolnosti ki je ob koncu svojega življenja lahko rekla: „Zahvalim se ti, o Bog, da v svojem življenju nisem nikdar vedela, kaj je nespodobno djanje in ne spominjam se, da bi se bila nad čem družim razveseljevala, kakor nad Bogom“ in pa: „Ne spominjam se, da bi bila kdaj kaj zoper pokorščino storila.“ Pač blagor staršem, ki so imeli

tako hčerko, blagor učiteljicam, ki so podučevale tako učenko, blagor duhovnu, ki so za prvo spoved in sv. obhajilo pripravljali takega angelja! Veselo so se lahko nadjali najboljše prihodnosti. — Le zvesto se ravnajte tudi vi po njenem prelepem zgledu in tudi vi boste že zdaj tolažba, za prihodnost pa sladko upanje svojim staršem in učnikom. Saj le vi mi morete pomagati, da te le moje verstice ne bodo zastoj.

a) Telesno in dušno usmiljenje.

Sv. Marija Magdalena je bila iz imenitne rodovine Paeriške, rojena v Florenci 2. aprila 1566. Pri sv. kerstu je dobila ime Katarina. Ker se nam je tukaj le na njena mlada leta ozirati, predno si je za stalno izvolila samostansko življenje, ter sprejela novo ime, jo hočemo tudi le po njenem kerstnem imenu imenovati.

To preljubeznjivo dete je kazalo že precej v prvih letih prelepe detinske čednosti, toliko milobo, pohlevnost in vdanost, da se nikdo ni mogel pritožiti zaradi nje ampak vse je rado imelo in čislalo krotko, pobožno in modro deklico. Za otročje igrače in norčije se nič kaj ni zmenila, ampak že v tej nežni dobi je bila tako modrega govorjenja in vedenja, da so jo njene male verstnice spoštljivo gledale in se je skoraj bale. Posebno pa so si vsi domači v srečo šteli, da so imeli v družini tudi ljubeznjivega angelja. Neizrečeno lahko jo je bilo odgojevati, ker je bila poslušna na prvo besedo.

Med družimi čednostimi pa se je odlikovala že prav zgodaj njena velika radodarnost in usmiljenost.

Še prav majhno so jeli pošiljati v šolo k „ubožnim nunam.“ In ker skerbni starši dobro vedó, da se otrokom takrat najbolje godi, če imajo kak grizelj pri sebi, tudi Katarinki niso dajali samo šolskih reči v torbico, ampak pridjali so tudi vselej kaj za njene mlade zobe. Toda dobra deklica se ni nikoli dotaknila sama teh jedil, ampak gredé memo mestne ječe, kjer so ubogi jetniki miloščine prosili, je iz ljubezni do Boga z velikim veseljem podarila vse, kar je imela v torbici. Tudi doma ji niso mogli storiti večega veselja, kakor če so starši dali nji v roko miloščino, da jo je delila, pa seveda so bili tudi veseli, ko so zapazili pri hčerki že tako zgodaj tolikanj usmiljeno serce.

Z enakim veseljem je delila duhovno miloščino. To se je pa tako le godilo.

Kjer se ji je prilika ponudila, učila je male otročiče moliti očenaš, češenamarijo, apostoljsko vero itd. Posebno vesela je bila vselej, kadar so jo starši seboj vzeli, ko so šli stanovat na deželo na svoje posestvo, kakor so v poletnem času sploh imeli navado bogatejši meščani v Florenci. In kaj menite, zakaj je bila tega tako zelo vesela? Mala učenka Katarinka je tu smela biti — učiteljica! Zbrala si je okrog sebe deset do dvanajst malih vaških otročičev, dečkov in deklic, ter jih je podučevala v glavnih resnicah naše sv. vere. Da bi se otroci rajše in vspešniše učili, je z maternim dovoljenjem dajala ubogim dečkom kako miloščino, deklicam pa nove predpasnike in rutice. Vsakdo se je čudil poterpežljivosti in vnemi, s katero je mala svetnica opravljala to preblogo delo kerščanskega usmiljenja.

Kadar je prišel čas, da se je morala preblaga Katarinka spet verniti v mesto, se je začela mlo jokati; in ko jo mati vprašajo, zakaj se joka, miločutno odgovori: „Zato, ker odslej ne bom mogla več ubožnih otrok v katekizmu podučevati.“ Da se tudi v tej reči kolikor toliko utolaži, vzeli so dobri starši seboj v Florenci hčerko nekega dninarja, Ivanko. naj jo blaga Katinka še dalje podučuje. Ta bogoljubna deklica je ostala veliko let za dekle pri hiši in je vedela prelepe reči pripovedovati iz mladostnih let blagoserčne Katarinke.

*) Ker se g. Keržičev II. zvezek „Izglede bogoljubnih otrok“ drugič natiskuje, pridane se mu še pričujoči spis, da ne bo srednji zvezek krajši nemo onih dveh. Ob enem bodi prelepa knjižica v novo prav živo priporočena, še zlasti za mladino, kateri je posebej namenjena, podučna pa tudi za odraslene in za slebernega.

Kadar pa so se prišli k njej mali otroci katekizma nčit, je močno ljubeznjivo z njimi ravnala; in vprašana, zakaj jih ima tako zelo rada, je odgovorila: „Zato, ker me njih nedolžnost in čistost spominja na otročja leta Jezusova.“ To blago čutilo je ohranila vse svoje življenje, da je otroke z velikim veseljem sprejemala in ljubeznjivo z njimi kramljala, ne le ker je pri tem na božje Dete Jezusa mislila, marveč tudi zato, ker taki nedolžni Boga še niso nikoli razžalili in želela je, da bi nikdar ne zapravili ljube nedolžnosti.

Ogled po Slovenskem in dopisi.

Iz Ljubljane. V Rimu, v Gradcu in drugod po svetu so v delu nove cerkve Jezusovega najsvet. Serca, in delo povsod počasi napreduje, ker hoče se za tako vzvišeni namen kaj primerno lepega napraviti. V Ljubljani smo z enakim delom primeroma še naj hitreje naprej prišli, ker 10. vel. travna 1881 smo, v zaupanji v Boga o poroki presvetl. cesarjeviča Rudolfa pričeli in 1. mal. serpana 1883 je bila cerkev že posvečena. 13. mal. serp. tega leta so jo naš presvitli cesar obiskali, letošnje leto pa ji zares cesarsk dar podelili. Le združenimi močmi je bilo mogoče v tem kratkem času dognati to prelepo delo, v katerem je bila že marsiktera duša rešena.

Lepa in priprosta zidava v gotovskem slogu izpeljane cerkve, veliki altar, leca, križev pot, okna, tlak, lepo spodbudno cerkveno petje ubozih sirot, služba Božja, ki jo častiti gospodje misijonarji tam opravljajo, — vse zbuja svete občutke v veruikih, ki jih vanjo, zlasti ob nedeljah in praznikih toliko prihaja, da je bilo že večkrat v njej za vse premalo prostora. Znano je, da od daljnih krajev hodijo verni Slovenci v to prelepo novo cerkev molit in ss. zakramente prejemati. Naj le prihajajo, kateri so obteženi, zakaj Jezusova dobrota jim bo težko butaro snela in v Njegovem premilostnem Sercu bodo zgubljeni mir zopet našli.

Vsak dan se v novi cerkvi za njene dobrotnike moli, in gotovo bode Gospod sam vsakemu vse dobrote, vsak dar naj obilneje plačal na tem in unem svetu.

Manjka pa še v cerkvi treh stranskih oltarjev, orgelj (za zdaj so le za silo orglje), velik del omrežja, ki je potrebno k popolni zagraji cerkve od ceste itd. Zraven tega pa ima cerkev še prav velik dolg odriniti. Prijatelji božjega Serca bodo skerbeli, da se bo zlagoma vse poravnalo z Božjo pomočjo. In v ta namen se vsaki tudi naj manjši dar sprejema s hvaležnim srcem.

Iz Šmarije pod Ljubljano. Miulo 21. nedeljo po Bink. se je tu veršila slovesnost, ki je Šmarijskim faranom, kakor tudi njihovim duh. pastirjem napravila mnogo priserčne radosti in duhovnega veselja. Blagoslovil in postavil se je namreč v tukajšno farno cerkev Matere Božje nov križev pot, ki se smé v prve verste prištevati.

Postavila sta si v njem slikar g. Anton Jebačin iz Ljubljane in podobar g. Karol Poglajen iz št. Ruperta na Dolenjskem spomenik, kateri jima bo služil v čast, kakor tudi v stalno priporočilo.

Kdor ima priložnost si lepo delo ogledati, mora spoznati, da sta si imenovana umetnika plačilo zaupno pošteno zaluzila, in da smeta vsakemu, ki bi njune umetnosti potreboval, živo priporočena biti.

Ako veljá kje terditev, da se nobena za cerkev potrebna večja reč tako z lahkoma ne napravi, kakor nov križev pot, veljá to gotovo o napravljanji tukajšnega novega križevnega pota. Komaj so bili namreč duhovni naznanili potrebo novega križevnega pota, je že na stotine dobrih rok darí prinašalo drage volje v dosego tega namena in v kratkem je bil skupaj zadosten zusek.

Želeti je le še, da bi seme Božje besede, katero je visokočastiti o. Jožef, ki je križev pot blagoslovil, v izvrstnem govoru sejal v serca obilne množice, mnogo duhovnega sadú obrodilo, ter naj bi ginjene poslušavce stalno nagnilo, da bi pobožnost sv. križevnega pota prav radi opravljali in si po nji neminljivih duhovnih blagrov pridobivali. Bog daj!

Kaj pomeni beseda „liberalen“? ali sedANJI liberalizem res ljubi prostost?

Predragi Slovenci! velikrat v življenji slišite besedo liberallec, liberalen, liberalnost; velikrat jo berete v časnikih in knjigah. Ali pa ste že katerikrat pomislili ali pa poprašali, kaj pomenijo te besede prav za prav? Od vseh strani se glasi: Vertoglavci pravijo, da liberalstvo je nova vera našega časa, ki hoče pripeljati človeka do prave prostosti, do prave sreče. To terdi liberalen svet; je pa li tudi res? Da kdo čitateljev ne bo taval po temi, vedel pa, kaj in kako je z današnjim liberalizmom, hočem naj prvo povedati, kaj pomeni beseda liberalen, in potem, kake načela da ima; videli bomo, če je zares vir prave sreče in prostosti, kar se terdi.

I. Besede liberalen, liberallec, in vse druge tema podobne so si izposodili iz latinskega jezika. V nekdanji rimski državi, kjer se je latinsko govorilo, so bili nekateri ljudje prosti, drugi sužnji; sužnje so imenovali „serviles“, proste pa „liberales“. „Liberalis“ pomeni tedaj naj prvo to, kar „prost človek“. Takega moža si mislimo velikodušnega, radodarnega; on zagovarja človeštvo, da dobi vsak svoje pravice kot meščan in kot ud svoje cerkve: dela za pravo prostost in zahteva, da se versko prepričauje spoštuje; pošteno in odkrito se bojuje proti vsemu, kar pelja k neprostosti. Kratko, on je rad sam prost, privošči pa tudi drugim prostost, prav po kerščanskem nauku, ki pravi: „Vse, kar hočete, da vam ljudje storé, tudi vi jim storite.“ Tako pošten prvotou pomen ima beseda liberalen. Pa ta beseda je prišla ob dobro imé: zlorabili so jo in jo še zlorabijo ljudje, ki imajo vedno v ustih „prostost“, se vedno imenujejo z nekakim ponosom liberalne. Pa oglejmo si nekoliko, kakošne moke so današnji liberalni možje, in vidili bomo, koliko poštenu, pravicoljubni so ti ljudje, z malimi izjemami. Ljudstvu puste toliko prostosti, da pri tem sami dobro žanjejo; za pravo državo se potegujejo le zato, da bi si zaslužili naslovov, redov, časti; kjer kaže zanje dobiček, ondi se kažejo delavne; kažejo se prijatelje ljudstvu; v resnici jim je pa narod le molzna krava. Vidite! danes kričé mnogi: mi smo liberalni, mi damo vsakemu, kar mu gré; pa kake se kažejo ti „liberalci“, kedar se začne govoriti o Bogu, veri, razodenji, o pravicah. Besedo „liberalen“ imajo na ustnicah, navdušeni so, kedar napivajo svojim načelom; da bi pa bili pristoljubni v pravem pomenu, kedo bi se upal teriti? Koliko jih je rogoviležev, bogatinov strastnih sovražnikov Cerkve in Boga, in se imenujejo liberalne; so li res liberalni?

Nek pisatelj kaj dobro popisuje liberalnega moža po današnjem kopitu: „neizmerno je prevzetan in se vedno usti; soditi hoče vse človeško in božje zadeve ter se navdušuje za pravo državo, v kateri bi imeli pravice sami „liberalci“; on gori za srečo ljudstva in za prostost, tako prostost, ki napeljuje k prekuciji, nepokorščini ter tako spodkopuje srečo milijonov. — Pred vsem ga pa spoznamo na tem, da za duhovna nima nikoli lepe besede, ampak le gerdo in skrunsko psovko, kakoršne ni slišati iz olikanih ust. Ne morete si misliti, s kako slastjo duhovne zasramuje. Nič hudega mu ni storil duhoven, dostikrat še dobro — njemu, ali njegovim

otrokom in vendar ga zaničuje! On govori večkrat z njim; spozná, da je razumen mož, da ima v mazincu več znanja, kot on v celi svoji puhli glavi; vé, da je slavljén pisatelj, velik učenjak in pri vsem tem ponižen; vendar on prezira vse to; tak učenjak je duhoven, zato ga psuje in sovraži! „Tak lažnjiv liberalizem vlada med publími glavami; namesto da bi se res potegoval za svobodo, za prostost, še zavira prosto razvijanje ter se bojuje proti vernim poštenim m žem, ki hočejo dati ljudstvu pravo prostost. O liberalizem, ki si blag sam na sebi, kako si se sprevergel; ti nisi sreča ljudstva, ti si postal samo puhlo doneča beseda, ki služi hudobnim ljudem, da s teboj prikrivajo svoje slabe namere! —

II. Kaj pa hoče prav za prav liberalizem, kaj namerava? Poslušajmo ga; on pravi: pri vsem me navdaja čút pravičnosti; zato hočem pomagati vsakemu, da pride do tistega spoštovanja, kterega zasluži človek; jaz delam na to, da smé porabiti vsakdo svoje zmožnosti v svojo korist in korist človeštva, z eno besedo, želim, da bi bili ljudje popolnoma prosti.

Res, kaj ne, lepo načelo je to in kaj vabljivo! Ni čuda, da jih je zmotilo že toliko omikanih in neomikanih! Ako čuje človek ime: „prostost“, kako prijetno mu doni v sercu. Liberalizem govori vedno, jaz se borim za prostost; kako pa on dela?

Le oglejmo si nekoliko natančneje besede, ktere smo zapisali ravnokar; liberalizem terdi: mene vodi čút pravičnosti. Poglejmo mu malo na perste, je li ta terditev resnična? Oglasi se nam katoliška Cerkev, odgovori nam današnja šola: te besede so lažnjive.

Ako bi bil liberalizem prijatelj prostosti, bi jo moral privošiti vsakemu, tudi kat. Cerkvi. Pa kako spolnuje on to svojo dolžnost, ali pospešuje res njeno prostost? Ravno v svojem ravnanji proti Cerkvi kaže svoje pravo, temno lice. Kerščanstvu hoče uzeti vse pravice; pa kaj to? prav se mu zdi, da se Cerkvi vzmó celo posestva. Katolik smé biti v sercu, pa zunanje tega nikar ne kaže! Verski čút gine in čút nepravosti se vedno širi. Boga stvarnika nebes in zemlje zametujejo in sramoté; Cerkev, Božjo napravo na zemlji, se smé zaničevati: pravega katolika to boli, on je ne samo pridén prijatelj svojega bližnjega, zato prosi državo za pomoč. Pa liberalni može mu odgovarjajo na eno sapo: „Kaj so mar deržavi Kristus in njegovi nauki; pred njo so vsi prosti, vsak smé delati, kar se mu zljubi, deržava mu ne smé v tem nič zapovedovati.“ Tako tedaj, deržava naj bi tisto prostost dala hudemu in napačnemu, kot jo daje dobremu in pravemu! Deržava naj je liberalna, pravijo ti može, in na drugi strani učé, da smé s Cerkvijo delati prav kakor se ji zljubi; smé ji uzeti premoženje in ukazovati, kaj naj delajo škofje, kako naj se duhovni vzgojajo itd. Kje si doslednost, kje pravica? Deržavo je vstanovil Bog na zemlji, n j je ona varhinja pravice. Nikakor pa deržava ni opravičena mešavati se v čisto notranje verske in cerkvene zadeve.

Kerščanstvo, to je liberalizmu tern v peti. Ono naj bolj nasprotuje njegovim naklepom, njegovi poželjivosti, zato ga hoče na vsak način iztergati iz deržave, iz družbe, iz postav, navad in ség, zato terga vse vezi, ki vežejo deržavo in cerkev. Naredil je deržavo mnogo-tero že brezbožno; „vsemogočno“, ki privoši cerkvi le toliko pravice, kolikor je nji drago. Ugrabil je liberalizem mnogo cerkvenega premoženja, ktero je darovalo cerkvi hvaležno človeštvo; storil je to, ker je spoznal: cerkvi je ravno njeno premoženje v velik pomoček, da si pridobi serca terpečega človeštva; s telesno dobrotljivostjo skuša vterditi Božje kraljestvo na zemlji. Cerkev mora po liberalizmovi volji zginiti tudi zato, ker jemlje vednost v svoje varstvo in kot nevesta nebeškega prijatelja otrók redi mladino z mlekom večne resnice. Cer-

kev je dneve Gospodove in dneve svetnikov posvetila s službo Božjo, da se tudi v času vidi kerščansko življenje; liberalizem odpravlja te svete dneve, češ, v takih dnéh ne delajo ljudje ter zapravljajo čas in denar!

Pa vse to ne more iztrebiti kerščanstva iz človeške družbe. Dokler je zakrament sv. zakona pri katoličanih v čisljih, se liberalizmu ne morejo vresničiti zli nameni; zakon je cerkvi in kerščanstvu terna zaslomba, on je terdna vez med posameznimi ljudmi, mož spodbuja ženo h kerščanskemu življenju, žena moža, in oba vzrejata otroke za vérne katoličane; od tod se začne blagi vpliv kerščanstva. Zato liberalizem divjá ravno tako zelo zoper ta sv. zakrament. On vé, za kaj. Ako se to zgodi, da se kerščanski mož in žena odpovesta sv. zakramentu ter stopita pred župana, da ji poroči v civilnem zakonu, se pokazeta s tem nepokorna redu, ki ga je postavil Bog, ona dva zametujeta resnice in milosti kerščanstva ter začneta živeti, kot so živeli nekédaj v poganskih časih; s tem pa neha kerščanstvo, s tem zgine oni blagor, kterega rosi kerščanstvo na človeštvo že tisočletja.

(Konec nasl.)

Spominajte se nas!

O, pogledjte k dušam v vice,
Premišljajte, kaj terpé
V rokah večne tam Pravice
Duše, ki so v večnost šle!
Muke tamkaj so neznane,
Naj gorjé vas vernih gane!

Tam umerle sestre, brati
V groznih mukah koperné;
Čujte glase, čujte zvati
Jih, rešenja ki želé.
V žalosti, pregrozne noči
Prosijo od vas pomoči.

Koliko jih tam zdihuje
Še pozablenih dušic!
Vsaka joka in žaluje
Z grozne ječe temnih vic:
O, darujte nam molitev,
Dobrih dél nam za rešitev!

Vecec krasni dans pokriva
Tu in tamo tihi grob;
Bledih lučic svit razliva,
Se čez mirodvora rob:
Najte vecec zive plesti
Dajte dušam njih obrabi!

Ko po noči oglasijo
Se zvonovi s stolpa lin;
Naj k molitvi vas budijo,
V lek pregroznih bolečin,
Ki jih dušam je terpeti,
Dokler solnce ne posveti.

Z vami so se radovali,
Pili, jedli; — zdaj terpé;
Radi bi vam vedet' dali
Svoje muke in gorje:
Bridke bóle ohladiti,
Velite v pomoč jim priti!

Mnogi zaradi vas grešili,
Ljubice jih zdaj gorkó!
Ste sirote pozabili,
Jim odtégnili rokó;
Spomnite se: svete maše,
Rešijo predrage vaše.

Ah prebitko to terpljenje,
Ktero duše tamo zge,
Tudi vam bo v očiščenje,
Prej al' pozno — sam Bog vé;
Pridite v pomoč jim v sili,
Da tud' vas se Bog usmili.

Al terpijo sestre, brati,
Znancev al prijatlov broj;
Naj zdihuje blaga mati,
Dragi oče tam nocoj:
Hudo, hudo je terpeti,
Za prestopke tam goreti!

Smilite se, dragi naši,
Živi, smilite se nas!
Kličejo umerli vaši
Iz plamena vsaki čas:
Grozna tu je pekočina,
Strašna dušna bolečina!

Mili bratje in sestrice,
Čujte naših klicov glas!
Pošiljajte hlada v vice,
Da razlije se čez nas.
Delajte za nas terpeče, —
Ogenj v vicah grozno peče!

Le molite vsi k Očetu,
Mu darujte sveto Kri!
Za nas prošite na svetu,
Nam se upanje žari.
V raj presveti skoraj priti.
Z Bogom večno se skleniti.

S. M. Bonavent.

Razgled po svetu.

V Lincu je une dni gornje-avstrijska kat. družba obhajala obletni svoj shod. O tej priliki je linški škof Rudigier imel govor, ki je tako zanimiv in podučljiv za sedanji čas, da ga moramo vsaj po glavnem obsegu svojim spoštovanim čitateljem naznaniti. Škof pravi med drugim:

V deželnem zboru imamo (sedaj) veliko konservativno večino. Razun enega samega le kratkega deželnega zborovanja je tá prvi konservativni deželni zbor. Od nékdaj oziroma na deželni zbor nisem želel družega, kakor da naj se misli in želje dežele v njem razodevajo. Dežela je dobra, in ako volja dežele v deželnem zboru obveljá, mora tudi deželni zbor dober biti. V letošnjem deželnem zboru je volja dežele obveljala. Dali smo v v tem deželnem zboru Bogu, kar je Božjega, cesarju, kar je cesarjevega, in našemu dobremu ljudstvu smo dali, kar je ljudstvenega, in upamo, da z blagoslovom Božjim bode tudi iz tega deželnega zbora vzhajalo veliko dobrega za Avstrijo; ako tudi se eno ali drugo precej ne prikaže, smo vendar postavili temelj k dobremu, ki se bo prej ali pozneje pokazal in se pokazati mora. In na tem (katoliškem) shodu, ljubi možje, je ravno tista misel, ktera večino našega letošnjega deželnega zbora navdušuje, ker vsi so si izvolili geslo: „Z Bogom, za našo vero, cesarja in domovino.“

Dalje razlaguje višji pastir, da bi ne imeli tacoga deželnega zbora, ako bi ne imeli katoliške ljudske družbe; in škof se tej družbi zahvaluje za njeno delavnost.

Potem škof bolj obširno pojasnuje „Leonfeldsko šolsko dogodbo“. Pred več kot enim letom namreč je bilo škofu naznanjeno, da leonfelški učitelj g. Rohrweck svojo službo v to zlorabi, da otroke v njih veri

bega in moti. Škof dá to reč preiskati in pokazalo se je, da je bila tožba opravičena. Škof je toraj ondotnemu župnijskemu vradu ukazal, da naj tega učitelja po moči župnijske službe na odgovor pokliče.

Akoravno namreč po sedanji šolski postavi dušni pastir ni več krajni šoli predstojnik, je pa vendar duhovni pastir, in dokler se kak učitelj katoličana imenuje, je duhovni pastir njegov prednik in toraj ima pravico pred-se pokličati učitelja, kteri je katoliške vere. (V tem oziru so marsikteri učitelji in drugi v veliki zmoti, ker obnašajo se tako, kakor da bi katoliška vera ne imela nič več z njimi opraviti, ko so učitelji postali. Tako se védejo tudi mnogi izmed višji šolske mladine, kakor da bi Cerkvi in njih predstojnikom ne bili več pokoršine in spoštovanja dolžni! Toda, kdor hoče katoličan biti, mora zgled katoliškega obnašanja ostati, bodi si v kakoršnem koli stauu.)

Rohrweck pa svojemu katoliškemu predstojniku ni pokoršine skazal, poklican ni prišel pred njega. Škof je bil toraj prisiljen reč dalje gnati in je vso zadevo naznanil deželnemu šolskemu svetovalstvu, da je namreč učitelj svojo službo zlorabil v odškodovanje vere svojih učencev. Prosil je škof, naj ga šolski svet v preiskavo vzame, kar je dobro pomniti: v preiskavo ga vzeti, ne pa reči same razsojati. Toda od 8. majnika do 6. kim. t. l. ni bil šolski svét še nič odgovoril. Toraj, pravi višji pastir, sem reč sam moral v roko vzeti in sem tedaj nesrečnemu učitelju pisal, naj k meni pride, ko bom 13. ravno tistega mesca prišel v Leonfelden na obiskovanje (birmanje), naj pride zvečer 12. kim. Pa ni prišel. Izgovarjal se je je v pismu, da iz teh in teh vzrokov mu ni mogoče priti. Škof mu naznani, ako šolski svet nič ne bo storil, da je prisiljen s cerkvenimi kaznimi ga kaznovati.

Nato je učitelj pričel hujskati in dražiti pri posameznih ljudéh, po časnikih, pri tovarših v deželi zoper škofa, češ, da žuga s sredoveškimi pomočki, kakor s cenzurami itd.

Še le čez pet mesecev je odgovoril deželni šolski svet škofu; pa kako? Odgovor je bil: Pritožba ni spoznana kot vterjena, in da Rohrweck se je zadoštno opravičil. Pisma tega opravičevanja Rohrweckovega mi pa niso bile dane, akoravno sem jaz deželnemu šolskemu svetu vse svoje pisma (die Acten) bil poslal. In s to sodbo da naj bodem zadovoljen!

Tako je s to zadevo ta trenutek. Dalje pravi:

Pristaviti le še imam, da poslednje sem dobil pismo od ubozega Rohrwecka, v katerem pravi, da nikoli ni imel namena, vere otrok kje odškodovati, pri čemur pa se zopet sklicuje na sodbo deželnega svetovalstva.

Bilo pa je — pravi škof dalje — 13. t. m. pri meni poslanstvo trinajsterih mož iz peterih kmetijskih sreuj župnije Leonfelske, namreč srenjski predstojniki in drugi možje. Ti so mi dali vprašanje: Ali smo mi, kakor katoliški stariši dolžni otroke dajati v šolo, v kateri je naša vera v nevarnosti? Kdo jim je navdal to odločno vprašanje, ne vé. Bil sem iznenaden.

In na vprašanje, če naj bi šli tudi v deželni svét z ravno tem vprašanjem, sem odgovoril: Da.

V deželnem svétu jim je gosp. poglavar odgovoril, da naj postavo spolnujejo (namreč šolsko postavo), opomnim pa, da on, ki je pri deželnem poglavarstvu prav za prav vse, je v šolskem svetu tako rekoč nič.

Dalje škof pripoveduje glavno reč tega, kar je naznanil šolskemu svetu. Bilo je lansko leto 400letno „Lutrovanje“ in Luter je bil o tej priliki v mnogih kajizurah nezmérno povzdigovan, na cente hvalisan. Taka reč je ubogi Rohrweck otrokom pripovedoval, Luter-Martina neznansko hvalil, vse dobro, kar je o Lutru vedel, jim pripovedoval, od vsega zanikernega, in še tudi

grozno malopridnega, kar je Martin Luter govoril in storil, pa besedice ni znil. Po drugi strani je otrokom vse pripovedoval, kar je bilo takrat na Nemškem zoper duhovne in katoliško Cerkev. v nji je vidil zgoli zlorabe, dobrega pa nič ne v katol. Cerkvi.

Zlorabe pa so povsod po svetu, ljulika med pšenico; toda Cerkev je bila tudi takrat učenica resnice, delivka milosti božjih, dobra pastarica; bila je tedaj le ljulika med pšenico, in tako bode do konca sveta več ali manj, ker Gospod ni pustil apostelnom še takrat rovatiti ljulike, rekši, da z ljuliko tudi pšenice ne porujejo; bo že prišel čas za to iztrebljevanje. —

Ubogi Rohrweck tacih reči ni le ustmeno govoril otrokom, temuč jim je dajal tudi pisati, mešal je pa vmés še posebej neresnice; škof je tudi tacih zvezkov poslal šolskemu svetu.

Rohrweck je (po šegi marsikterih Cerkvi sovražnih šolskih mož) k temu otrokom marsiktere kočljive reči pravil iz zgodovine, vse tako, da je sv. Cerkev Božja pri tem slabo opravila. Bil je otroke že tako pripravil, da so govorili: „Učitelj Luter Martina celo tako rad ima“ (kakor je priporočevano v marsikterih pedagoških kujigah, katerim so Luter in lutrovci vse. katoliški slavni odgojitelji in pedagogi pa — nič). S takim vednim hvalešanjem Lutra so otroci tožili, da jim je težko, zmiraj jim učiteljeve besede na misel hodijo, in komaj se zderže. da Lutra radi nimajo.

Škof je prašal poslušavce, če ni to pohujšanje nevarno. škodljivo.

Silo važne so nadaljne pojasnovanja škofa, komu gre razsojevati, kar je katoliški veri škodljivo, — če morebiti deželni šolski svet? itd.

Listek za raznoterosti.

Poduk za cigararske deklice se zopet prične prihodnji mesec, kakor preteklo leto, v prostorih deklishe mestne šole pri sv. Jakopu. Ktere žele vdeležiti se poduka, naj se oglasio v tej šoli 5. novembra ob šestih. Opomniti moramo, da to je prav velika dobrota za kersanske dekleta, ki naj je nikar ne zamudijo, temuč naj bodo hvaležne gospodom in gospém, ki se s toliko vnemo pečajo za njihov časni in večni prid, in naj prav obilno, marljivo in stanovitno hodijo k poduku, pomnijoče, da tudi za zamudo dobrih del je človek pred Bogom odgovoren.

V Loškem uršulin. samostanu je umerla čast. M. Nepomucena Udiuak, v 88. letu. Bog ji daj večni mir!

Koledar za prihodnji teden:

3. listopada. Spomin vernih duš v vicah. S. Just. — 4. S. Karol, šk. — 5. S. Emerik. — 6. S. Leonard. — 7. S. Prodocim. — 8. S. Bogomir (Gottfried). — 9. Tri in dvajsta nedelja po Bink. Varstvo Marije D.

Bratovske zadeve.

V molitev priporočeni:

Na milostljive priprošnje N. lj. G. presv. Jezusovega Serca, sv. Jožefa, sv. Nikolaja, ss. Hermagora in Fortunata, naših angeljev varhov in vsih naših patronov Bog dobrotno odverní od naše dežele poboje, umore in samomore, odpad in brezverstvo, prešestvanja in vse nečistosti, sovraštva, preklinjevanje in vse pošastne pregrehe in velike nesreče. To bodi pred vsim drugim priporočeno v brat. molitev. — Dva bolna brata za zdravje serčno priporočena. — Cela družina v Jezusovo najsvet. Serce zročena in v

molitev priporočena, da bi mili Bog križe na kako plat preložil. — Gospá za oči, da bi se ohranile. — Za hišni mir. — Za srečno zveršitev poskušnje. — Hudo bolna redovnica.

Duhovske spremembe.

V Teržaški škofiji. Č. g. Šim. Sferčič je postal kuratni kanonik v Novem gradu. — Župniki so postali preč. gg.: Marko Andolšek v Mirnah; Andr. Mikiša v Lanišću; Jož. Omers v Izoli; Jož. Ursiç v Gerdoselu; Jan. Narobe, kurat v Divači. — Prestavljeni so čč. gg.: Al. Brozoviç na kapel. Černico pri Baz.; Štef. Deofradi k Mar. D. Veçi v Terst; Andr. Martinčić v Lokvo; Anton Petelin v Tomaj; Juri Pitako k Mar. D. Pomeč. v Terst za koop. in kateh. pri N. lj. G. Sijonski; Jož. Zupan v Rodik za administr. Č. g. Jan. Varl, koop. pri sv. Antonu Pad., bode kerš. nauk učil v novi pomožni mestni šoli v Ferieri in v nekterih drugih razr. v Skorkoli. — Novomašnik č. g. Ant. Požar gre za duh. pom. v Žimin. — V bogoslovju za Terst so v središnjem seminišu v Gorici naslednji gg.: V 3. letniku: Karol Rous, Moravec; v 1. letniku: Fr. Albertini iz Kopra; Dominik Bonifacio iz Pirana; Fr. Štefanutti iz Lindara; Ant. Stemberger iz Jelšane; Jan. Sušnik, Ljubljančan; Peter Vaskon iz Kopra.

V Lavantinski škofiji. Župnika sta postala čč. gg.: Ant. Rodošek pri sv. Martinu na Dreti, in Fr. Rojko pri Dev. Mariji v Pušavi. — Č. g. Fr. Cvetko, župnik pri sv. Barbari, se je zaradi bolehnosti in starosti fari odpovedal in se podal v pokoj. — Umerl je č. g. Mih. Bračko, župn. pri sv. Antonu na Pohorji. R. I. P.!

Dobrotni darovi.

• Za študentsko kuhinjo: Č. g. župnik Jan. Keršič 5 gl.; „financministru za „préšce“ v dijaški kuhinji“. — Čast. g. kat. Šim. Zupan 2 gl. — Neimen. dobrotnik 2 gl. — Duhovnik v Ljublj. 5 gl. — Č. g. župnik M. Preželj 3 gl. — Preč. g. d. J. P. 2 gl.

Za sveto Detinstvo: Duhovnik iz Ljublj. 20 gld. — Iz Mavčič po č. g. župniku 3 gl. 68 sld. — Iz Žaline po č. g. župniku L. Urbaniju 9 gl. 4 kr. — Č. g. Šim. Zupan, kat. v Loki, 12 gl. — Č. g. Fr. Perpar, duh. pom. v Trebnjem 5 gl. —

Za cerkev Jezusovega presv. Serca: Udje in dobrotniki iz Žaline po č. g. župniku L. Urbaniju 20 gld. 86 sld. — K. P. 1 gl. — Neža Z. 1 gl. — Fr. Boncelj 1 gl. — Iz Mavčič po č. g. župniku 7 gl. 74 sld. — Č. g. župn. F. Hudovernik 5 gl.

Za afrikanški misijon: L. Velkaverh 1 gl. — Č. g. župnik Frid. Hudovernik 5 gld. — Urša Livk 1 gld. — Iz Mavčič po č. g. župn. 2 gl. — Duh. v Ljublj. 10 gl.

Za zidanje Želimeljske cerkve: Duh. v Ljublj. 5 gl.

Za bratovščino sv. Bonifacija: Č. g. župnik F. Hudovernik 2 gl. 10 kr.

Za pariško bratovščino za duše v vicah: K. P. 40 kr. — Neža Z. 30 kr. — Iz Žaline po čast. g. župniku L. Urbaniju 6 gld. 91 kr. —

Za razne misijone: Čast. g. župnik A. Klemen več starih še rabnih paramentov. —

Za misijone v Kini in Japoniji: Duh. v Ljublj. 10 gl.

Za hišo kat. rok. pomočnikov: Duh. v Ljublj. 10 gl.

Za razširjanje sv. cere: Duhovnik v Ljublj. 20 gl.

Za opravo ubožnih cerkev: Duh. v Ljublj. 20 gld.

Za kapelo v Marijanšču: Č. g. J. Arko 2 gl.